

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савтира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

За допомогою методики «Спрямованість на набуття знань» у учнів 3-В класу виявлено переважання середнього та високого рівня спрямованості на набуття знань. Ступінь вираженості високої мотивації на набуття знань складає 48%, це 11 учнів з числа опитуваних. У них переважає позитивне відношення до навчання, переважання пізнавальних інтересів. Як правило, такі діти досить легко засвоюють навчальний матеріал, мають змогу повністю оволодіти програмним змістом, проявляють інтерес до самостійної роботи і уважно слухають вказівки вчителя.

У 10 третьюкласників (43%) відзначається позитивне відношення до навчання загалом, однак школа приваблює таких дітей більше поза навчальною діяльністю. Учні з таким рівнем спрямованості на набуття знань досить благополучно почувають себе у школі, однак часто ходять до неї з метою спілкування з друзями і вчителями.

2 учні (9%) показали, що у них відношення до навчання і до себе як школяра не сформоване, вони відносяться до набуття знань негативно або байдуже, відвідують школу неохоче. На уроках часто займаються сторонніми справами, відволікаються, порушують дисципліну, внаслідок чого фрагментарно засвоюють матеріал.

Таким чином, мотивація формується, змінюється і перебудовується у процесі діяльності. Тому перед сучасною школою стоїть досить важливе завдання знайти нові шляхи формування позитивної мотивації школярів до здійснення учбової діяльності, що забезпечить не лише успішність їх навчальної діяльності, а й особистісного розвитку.

Список використаних джерел

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. - СПб.: Питер, 2003. – 688 с.
2. Матюхіна М.В. Мотивація навчання молодших школярів /М.В.Матюхіна.- М.: Прогрес, 2004. - 278 с.
3. Малихіна О. Особливості мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку / О. Малихіна // Початкова школа. – 2002. - №7. – С.51-54.

УДК 159.964.21:316.614.5

ВПЛИВ РІВНЯ ДОМАГАНЬ НА ПРАГНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ДО САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ

Бунечко Юлія, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Ставицька О.Г., кандидат психологічних наук, доцент

Швидкоплинність соціального прогресу, динамічні зміни суспільства викликають необхідність постійної роботи молодого покоління над собою,

життєвого та професійного самовизначення, посилення відповідальності за своє майбутнє, за можливість досягнення успіху, за повнішу реалізацію свого внутрішнього потенціалу. За виразом К. Роджерса, “важливий мотив життя людини – це актуалізація, тобто збереження і розвиток себе, максимальне виявлення кращих якостей власної особистості, закладених у неї від природи”. Потреба у самоактуалізації є природною потребою, що надає ідивідуальному життю людини яскравої спрямованості та глибокого сенсу, зміцнює віру в себе та допомагає встояти серед життєвих негараздів.

Уперше термін «самоактуалізація», як наукову категорію, ввів К. Гольдштейн (1939). Він пояснював низку змін у поведінці хворих на ушкодження мозку за допомогою понять «самоактуалізації» і «самореалізації». Відповідно до К. Гольдштейну «самоактуалізація позначає здатність перебудови організму під впливом травми.[3,с.520]

Більшість авторів визначає самоактуалізацію як свого роду “ріст зсередини” суто внутрішній процес, пов’язаний з початковим прагненням особистості актуалізувати у собі спадкові та генетичні схильності по відношенню до темпераменту, характеру, інтелекту. Карл Роджерс вважає, що в кожному з нас є прагнення ставати здібним настільки, наскільки це є можливим для нас біологічно. Як рослина прагне бути здоровою рослиною, як зерно містить в собі прагнення стати деревом, так і людина прагне до цілісності, само актуалізації [4 ,С. 58-65]. Карл Юнг писав, що невідкритий шлях в нас – це дещо психічно живе, що класична китайська філософія називає “дао”, уподібнюючи водному потоку, який невмолимо прагне до своєї цілі. “Бути в дао” – означає досконалість, цілісність, виконане призначення . У зв’язку з цим можна зробити припущення, що головною характеристикою самоактуалізованої особистості є цілісність, внутрішня пропорція та гармонія. Самоактуалізована особистість – це здорова, повноцінна людина. Так вважають представники гуманістичної психології. Але існують й інші погляди на розуміння самоактуалізації.[2,с.62-66]

А. Маслоу стверджував, що у людей є вищі та нижчі потреби – вони мають інстинктивну природу і розташовані в наступному ієрархічному порядку: фізіологічне благополуччя, безпека, любов, повага і самоактуалізація. Кожна вища група потреб залежить від попереднього задоволення потреб нижчого рівню. Таким чином, на думку Маслоу, людська природа являє собою безперервне задоволення внутрішніх потреб, починаючи з основних фізіологічних потреб і аж до метапотреб. Він вважав, що особистість, яка самоактуалізується – це людина, яка вже задовольнила свої нижчі потреби та прагне до здійснення вищих, яка живе повним життям, яка досягла того рівня особистісного розвитку, що потенційно закладений у кожному з нас [1,с.425].. Але кожна людина прагне

реалізувати свій внутрішній потенціал по-своєму, що з одного боку сприяє процесу індивідуалізації, а з іншого – може обмежувати рівень досягнень людини внаслідок недостатньо докладених зусиль. Таким чином, за А. Маслоу – в кожній людині є “здорове” зерно, яке може розвинутися, а може і не розвинутися в повноцінну (самоактуалізовану) особистість.

Рівнем домагань називають рівень образу «Я», що виявляється в ступені труднощі мети, яку людина ставить перед собою. Рівень своїх домагань особистість встановлює десь між надто важкими і надто легкими задачами і цілями - так, щоб зберегти на належній висоті свою самооцінку. Формування рівня домагань визначається обліком і оцінкою минулих успіхів та невдач. Чим вище рівень домагань у юнаків, тим вище вони відчують нерозривність минулого, сьогодення і майбутнього, тим більше прагнуть керуватися в житті власними цілями, переконаннями, установками і принципами, тим більше у них розвинена саморегуляція і рефлексія, здатність природно і розкуто, демонструвати оточуючим свої емоції, більш позитивно оцінюють природу людини, тим більше беруть своє роздратування, гнів і агресивність, більш здатні до встановлення глибоких і тісних емоційно-насичених контактів з людьми, більш прагнуть до придбання знанні про навколишній світ і творчості.

Список використаних джерел

1. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы / А. Маслоу ; Под общ. ред.: Г.А. Балла, А.Н. Киричука , Д.А. Леонтьева. – М. : Смысл, 1999. – 425 с. – (Золотой фонд мировой психологии).
2. Юнг К. Г. Становление личности / К. Г. Юнг // Особистість у психологічних дослідженнях. Тексти. / упор. С. Д. Максименко, М. В. Пануга ; за ред. С. Д. Максименка. – Ніжин, 1992. – С. 62-66.
3. Гольдштейн Арнольд, Хомик Володимир. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Володимир Хомик (пер.з англ.). — К. : Либідь, 2003. — 520 с.
4. Роджерс К. Кілька важливих відкриттів [Текст] / К. Роджерс // Вісник МГУ. Серія 14. Психологія. – 1990. –№ 2. – С. 58-65.

УДК 159.9.019

ЗНАЧЕННЯ ДУХОВНОСТІ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ **Бутенко Сергій, здобувач вищої освіти, МEGУ імені академіка** **Степана Дем'янчука**

Керівник: Михальчук Ю.О., кандидат психологічних наук, доцент

Проблема духовності відноситься до глобальних, сутнісних питань існування людини у світі та сенсу людського буття. В усвідомленні

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету